

Nieuw in Museum Plantin-Moretus: een unieke olieverfschets van de Antwerpse 17de eeuwse barokschilder Theodoor Boeyermans

Iconografie van de olieverfschets *Labore et Constantia*

Dr. Yvonne Bleyerveld, Senior Conservator Tekens- en Prentkunst bij RKD Nederland, lichtte de iconografie van dit werk toe:

- De man geheel links personifieert de Arbeid als verwijzing naar het **motto van de Plantijnse uitgeverij: Labore et Constantia**. Ook de vrouw met de passer verwijst naar dit motto.
- De man met de boeken links, de putti op de voorgrond, de vrouw met de passer, de drukpers geheel rechts verwijzen allen naar de **boekdrukkunst**. De vrouw op de troon zou de personificatie van de drukkunst kunnen zijn.
- De man in het midden is naar alle waarschijnlijkheid de personificatie van **Wijsheid** en/of Geleerdheid, die zijn 'diensten/kennis' aan de drukkunst aanbiedt. Met zijn uiterlijk van zestiende-eeuwse geleerde op leeftijd, inclusief stok, past hij in dat plaatje. In veel gevallen draagt de oude geleerde een lantaarn, onder het motto *Lampada trado*, wat zoveel betekent als *ik geef het licht door*. Boeyermans ontleende deze figuur aan een gravure naar Adriaen van de Venne in Jacob Cats, *Spiegel van den ouden ende nieuwen tijdt*, Den Haag 1632. De lantaarn ontbreekt op de olieverfschets van Boeyermans, maar daar wordt de man begeleid door een engel met fakkel. Mogelijk verwijst deze figuur naar het **licht van de kennis**, die door de drukkunst wordt doorgegeven.
- Onderaan in het midden van het schilderij is een **opschrift** te ontwaren. Het is niet duidelijk wat er geschreven staat. Dat blijft voorlopig dus nog een mysterie.